

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

галузь знань
спеціальність
освітньо-професійний ступень
освітньо-професійна програма

07 Управління та адміністрування
072 Фінанси, банківська справа та страхування
фаховий молодший бакалавр
Фінанси, банківська справа та страхування

Затверджено Педагогічною радою
Приватного вищого навчального закладу
«Фінансово-правовий коледж»
Голова Педагогічної ради
 Мацелюх К. С.
(протокол № 1 від 22 січня 2025
року)

Вводиться в дію

з « » лютого 2025 року

Директор

 Тамара Губанова
(наказ № 109 від 01 вересня 2025 року)

КИЇВ – 2025

Укладачі: кандидат економічних наук Ростислав Рябий, викладач циклової комісії загальноекономічних дисциплін, кандидат економічних наук Кристина Ковальська, викладачі циклової комісії загальноекономічних дисциплін.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова циклової комісії загальноекономічних дисциплін

_____ (Катерина Мельничук)
(підпис)

Протокол № ___ від «___» _____ 2025 р.

Схвалено методичною радою ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ року

Голова методичної ради _____ (Тетяна МУЛЯНОВА)
(підпис)

ЗМІСТ

1.	ВСТУП.....	4
2.	ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ..	8
3.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ.....	10
4.	ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	11
	2.1. ДЕРЖАВНІ ТА МІСЦЕВІ ФІНАНСИ.....	11
	2.2. БАНКІВСЬКА СПРАВА.....	16
	2.3. СТРАХУВАННЯ.....	20
5.	ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ ІСПИТ.....	26
6.	ЗРАЗКИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ТЕСТІВ.....	31

ВСТУП

Програма кваліфікаційного іспиту складена відповідно до кваліфікаційних характеристик фахового молодшого бакалавра та стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Кваліфікаційний іспит проводиться для комплексної перевірки рівня підготовки випускників фахової передвищої освіти із запропонованими цикловою комісією тематичними розділами навчального матеріалу з метою визначення можливості опанування випускниками освітніх компонентів освітньо-професійної програми.

Метою кваліфікаційного іспиту є вимірювання і оцінювання результатів, досягнутих здобувачем фахової передвищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Завдання кваліфікаційного іспиту: оцінити якість засвоєння освітньо-професійної програми, рівня досягнення результатів навчання та сформованості спеціальних компетентностей фахових молодших бакалаврів з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Складання кваліфікаційного іспиту передбачає формування та розвиток у здобувачив компетентностей, передбачених освітньо- професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» та відповідним стандартом фахової передвищої освіти України:

Загальні :

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

СК1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструменти фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних задач у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно вимогам законодавства.

СК4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК10. Здатність здійснювати комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК12. Здатність використовувати нові інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

У результаті складання кваліфікаційного іспиту здобувач повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

РН3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

PH10. Застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

PH11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

PH12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

PH13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети.

PH14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

PH15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Програма кваліфікаційного іспиту для випускників ОПС Фаховий молодший бакалавр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування орієнтована на результати навчання, досягнуті здобувачами фахової передвищої освіти за підсумками опанування освітньо- професійною програмою.

Випускники повинні знати:

- механізм функціонування та діагностику стану державних та місцевих фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші матеріали з організації фінансової роботи;
- економічні аспекти діяльності суб'єктів господарювання;
- порядок складання фінансових програм, кредитних заявок і кошторисів;
- нормування оборотних активів;
- правила довгострокового та короткострокового кредитування підприємства, нарахування та сплати платежів до державного та місцевого бюджетів;
- порядок фінансових розрахунків;

- порядок і строки складання звітності про фінансову діяльність підприємства;
- причини виникнення, форми державного кредиту, види державного боргу;
- суть, форми, види страхування;
- об'єктивні засади, структру, інструменти фінансового ринку;
- теоретико-практичні основи використання фінансів у сфері зовнішньоекономічних відносин;
- нормативно-законодавче забезпечення функціонування суб'єктів фінансового ринку в Україні;
- основні принципи та методи державного регулювання фінансового ринку;
- порядок нарахування та сплати податків і обов'язкових зборів та платежів до бюджету та державних цільових фондів, що здійснюються, як фізичними, так і юридичними особами;
- принципи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності;
- форми відповідальності платників податку за порушення податкового законодавства.

Випускники повинні вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності для вирішення професійних завдань, володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Організація та проведення кваліфікаційного іспиту базуються на таких принципах:

- академічна доброчесність;
- об'єктивність;
- прозорість і публічність;
- нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь.

Інформація про результати складання кваліфікаційного іспиту зазначається у додатку до диплому.

Програма кваліфікаційного іспиту затверджується у встановленому порядку.

Кваліфікаційний іспит є обов'язковим компонентом індивідуального навчального плану здобувача фахової передвищої освіти. Здобувач допускається до складання кваліфікаційного іспиту за умови відсутності в нього академічної заборгованості.

При розробці програми кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра були враховані вимоги освітньо-професійної програми та навчального плану.

При розробці програми кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр були використані такі основні методичні підходи:

1. Для перевірки відповідності теоретичних знань випускників та їх практичної підготовки вимогам освітньої характеристики фахового молодшого бакалавра у розділах програми кваліфікаційного іспиту зазначені основні теоретичні питання, якими має оволодіти здобувач фахової передвищої освіти з навчальних дисциплін, щоб мати можливість працювати за професійним призначенням.
2. Кваліфікаційний іспит має комплексний характер, тому його програма складається з узагальнених розділів програм дисциплін обов'язкового

компоненту освітньо-професійної програми для оцінки загального рівня кваліфікації випускника.

3. Кваліфікаційний іспит проводиться за допомогою екзаменаційних тестів, складених відповідно до цієї програми..
4. Приймає кваліфікаційний іспит Екзаменаційна комісія, склад якої затверджується у встановленому порядку.
5. Перед початком кваліфікаційного іспиту до Екзаменаційної комісії подаються відповідні документи: наказ директора коледжу про допуск до кваліфікаційного іспиту, довідка про виконання здобувачем фахової передвищої освіти індивідуального навчального плану.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Кваліфікаційний іспит проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії у формі онлайн тестування. Рішення щодо оцінювання здобувачів фахової передвищої освіти приймається на закритому засіданні Екзаменаційної комісії відкритим голосуванням простою більшістю. Результати кваліфікаційного іспиту визначаються оцінками за національною шкалою - «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та 100-бальною шкалою ЄКТС.

90–100 балів – *відмінно* – відмінне виконання з незначними помилками;
85–89 балів – *добре* – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
75–84 бали – *добре* – в цілому змістовна робота зі значними помилками;
65–74 бали – *задовільно* – чітко, але зі значними недоліками;
60–64 бали – *задовільно* – виконання відповідає мінімальним критеріям;
менше 60 балів – *незадовільно*.

Протоколи засідання Екзаменаційної комісії, залікові книжки та індивідуальні навчальні плани здобувачів фахової перед вищої освіти підписують голова та члени Екзаменаційної комісії.

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

4.1. Державні та місцеві фінанси

Тема 1. Поняття державних та місцевих фінансів

Виникнення та види фінансів. Державні, приватні та міжнародні фінанси. Публічні та державні фінанси. Поняття та склад публічних фінансів. Поняття та роль місцевих фінансів в фінансовій системі. Ознаки місцевих фінансів. Структура фінансової системи України. Централізовані, децентралізовані фінанси та фінансова інфраструктура. Вищі органи управління фінансами.

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

Поняття та типи фінансової політики. Головні цілі фінансової політики. Завдання фінансової політики. Історія та становлення фінансової політики України. Реалізація державної фінансової політики України. Фінансовий механізм. Структура фінансового механізму. Види державних фінансових механізмів. Характеристика сучасної фінансової політики України у період дії правового режиму воєнного стану. Фінансові реформи та новели.

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів. Основні органи державного управління в галузі фінансів. Міністерство фінансів України – основні завдання та функції. Державна казначейська служба України – основні завдання та функції. Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку – завдання та функції. Державний комітет фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг) – завдання та функції. Інші органи державного управління та контролю.

Тема 4. Податки та податкова система

Сутність та характеристика податків. Структура доходів державного бюджету України за доходами та місце податків в ній. Поняття податкової системи держави. Основні функції податків. Загальні принципи оподаткування. Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація податків. Поняття та приклади прямих та непрямих, державних та місцевих, загальних та спеціальних,

розкладних та квотарних, регульованих та директивних податків. Поняття ухилення від сплати податків. Способи ухилення від сплати податків. Офшорні операції та офшорні зони. Податковий закон Лаффера.

Тема 5. Бюджет та бюджетна система.

Бюджет держави як економічна категорія. Ланки та рівні системи державних фінансів. Роль і місце бюджету в фінансово-кредитному механізмі. Види фінансових моделей країн та роль і місце бюджету в них. Перерозподіл ВВП та НД у ринковій та адміністративній економіці. Моделі ринкової та змішаної економік за рівнем централізації ВВП у бюджет. Бюджет як фінансовий план. Типи бюджетів. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету і способи їх вирішення

Тема 6. Державний бюджет України.

Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи. Бюджетна система України. Види бюджетів. Методи формування доходів бюджету. Внутрішні та зовнішні джерела формування доходів бюджету. Поняття та класифікація видатків бюджету. Види видатків бюджету за функціональним призначенням. Економічна класифікація видатків. Поточні, капітальні видатки, кредитування без погашення. Показники фінансового стану бюджету – рівновага, надлишок та бюджетний дефіцит. Бюджетний дефіцит: класифікація, причини виникнення, показники, джерела покриття, наслідки. Види бюджетного дефіциту.

Тема 7. Формування інституту місцевого самоврядування

Історичні корені місцевого самоврядування. Правові основи місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування в Україні. Органи місцевого самоврядування. Матеріальна основа місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування. Становлення місцевих податків та зборів. Основні етапи в історії оподаткування. Методи розмежування доходних джерел центрального та місцевих бюджетів. Сучасне місцеве оподаткування в інших країнах.

Тема 8. Місцеві фінанси в Україні

Місцеві фінанси як важлива ланка фінансової системи держави. Форми мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Поняття місцевих бюджетів. Система фінансових відносин між місцевими та державними бюджетами. Форма мобілізації доходів і здійснення витрат місцевими органами самоврядування. Види міжбюджетних трансфертів та порядок їх розрахунку.

Тема 9. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

Характеристика державних цільових фондів. Основне призначення державних цільових фондів. Джерела формування доходів державних цільових фондів. Цільові бюджетні та державні позабюджетні фонди. Джерела формування та напрямки використання коштів фондів соціального страхування. Пенсійний фонд України: джерела формування та використання коштів фонду. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття: джерела формування та порядок використання коштів фонду. Фонд соціального страхування від нещасних випадків: джерела формування та напрямки використання коштів фонду. Фонд соціального страхування від нещасних випадків: джерела формування та напрямки використання коштів фонду. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності: джерела формування та напрямки спрямування коштів фонду. Поняття єдиного соціального внеску. Адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціального страхування. Платники ЄСВ. Облік ЄСВ. Зарахування коштів єдиного соціального внеску.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

Сутність, види та управління державним боргом. Державний кредит та державний борг в політекономії. Внутрішній та зовнішній державний борг. Причини виникнення державного боргу. Механізм управління державним боргом. Державні органи, що здійснюють управління державним боргом. Реструктуризація державного боргу. Схеми реструктуризації державного боргу. Внутрішні державні позики. Види внутрішніх державних позик. Зовнішні державні запозичення. Види та форми внутрішніх державних запозичень.

Борговий портфель та боргова безпека держави. Державний борг України та можливості його реструктуризації. Структура державного боргу України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир : Поліський університет, 2024. 317 с.
2. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За заг. ред. Базилевича В.Д. - К.: Атіка, 2020.
3. Фінанси: [підручник] / [І.О.Лютий, С.Я.Боринець, З.С.Варналій та ін.]; за ред. д.е.н., проф. І.О.Лютого. – К.: Вид-во Ліра-К, 2021. - 728 с.
4. Місцеві фінанси: конспект лекцій / укладач Проць Н. В. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. 180 с.
5. Музика-Стефанчук О.А., Якимчук Н.Я. Сучасне фінансове право. Право публічних фінансів: підручник. Київ: АртЕк, 2024. 656 с.
6. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Університетська думка, 2024. 632 с.
7. Місцеві фінанси: Підручник / авт. кол. за ред. О.Б.Жихор, О.П.Кириленко. – К.: УБС НБУ, 2018. – 579 с.
8. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д.е.н., проф. О.Б.Жихор, д.е.н., проф. О.В.Димченко. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2022. – 1024 с.
9. Лютий І.О., Демиденко Л.М., Романюк М.В., Тропіна В.Б., Субботович Ю.Л. Податкова система : Навч.посіб.– 2009
10. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) .– К.: КНЕУ, 2008.
11. Федосов В.М., Юрій С.І. Теорія фінансів: Підручник. – К., 2010.
12. Луніна І.О. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів.– К.: Наукова думка, 2010.
13. Ткаченко Н.М. Єдиний соціальний внесок. Нарахування та сплата.- Навчально-практичний посібник. – К.: Алерта, 2011

14. Бюджетний кодекс України: чинне законодавство зі змінами і допов. станом на 02 вересня 2011 року- К.:Алетра; КНТ,ЦУЛ, 2011.-118с.
15. Закон України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» [електронний ресурс].- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>
16. Податковий кодекс України. Харків.- Фоліо.- 2011.-270 с.
17. Закон України “Про державний внутрішній борг України” // Відомості Верховної Ради України, 1992, N41, ст.59; 2000, N35, ст.282.
18. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування " від 8 липня 2010 р. №2464-VI.
19. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення” від 9 липня 2003 року N 1057-IV.

Додаткові ресурси (інтернет джерела):

<http://rada.gov.ua/>
<https://bank.gov.ua/>
<https://mof.gov.ua>
<http://www.president.gov.ua/>
<http://www.kmu.gov.ua>
<http://www.ligazakon.ua/>
<https://ww'w.businesseurope.eu>
<http://europa.eu/>

4.2. Банківська справа

Тема 1. Сутність банку та банківської діяльності

Поняття кредитної системи. Національна банківська система України. Рівні банківської системи України. Структура банківської системи України. Національний банк України та система комерційних банків. Основні напрямки діяльності центрального банку. Правове забезпечення діяльності банківської

системи України. Основні етапи становлення банківської системи України. Види комерційних банків. Основні операції комерційних банків.

Тема 2. Теоретичні засади організації банківської системи

Основні принципи функціонування банківської системи. Структура фінансової системи. Моделі фінансових та банківських систем країн світу. Порівняльна характеристика англосаксонської та континентальної моделі. Структурна організація банківської системи України. Банківські системи країн світу. Механізм державної участі у банківській системі.

Тема 3. Центральний банк у банківській системі

Закономірності виникнення і розвиток центральних банків. Причини створення перших центральних банків, їх функції. Функції та роль центрального банку в різних державах. Функції центральних банків країн світу. Незалежність центрального банку. Перспективи створення єдиного фінансового регулятора (мегарегулятора) для України та інших країн світу. Операції центральних банків країн світу. Статус, структура та діяльність Національного банку України (НБУ). Функції та операції НБУ.

Тема 4. Організація діяльності та управління банком

Поняття та підходи до побудови організаційних структур банківських установ. Правова регламентація та організаційна структура комерційного банку. Функції головних органів банку. Правове забезпечення функціонування банківської установи в Україні. Порядок створення та реєстрація комерційних банків в Україні. Державна реєстрація банку.

Тема 5. Формування ресурсної бази комерційного банку

Загальна характеристика банківських ресурсів. Капітал банку. Функції капіталу банку. Активні та пасивні операції комерційних банків. Базові банківські операції. Депозитні операції комерційних банків. Види депозитів. Відкриття поточних та бюджетних банківських рахунків суб'єктів підприємницької діяльності. Умови депозитного договору. Стимули залучення

депозитів. Міжбанківський ринок та залучення ресурсів на ньому. НБУ як кредитор останньої інстанції. Міжбанківське кредитування.

Тема 6. Банки та інші фінансові організації на ринку банківських послуг

Поняття та особливості функціонування ринку банківських послуг. Інфраструктура функціонування ринку банківських послуг. Основні складові елементи інфраструктури ринку банківських послуг, їх характеристика. Небанківські кредитно-фінансові інститути. Договірні та інвестиційні фінансово-кредитні установи. Інформаційні технології і засоби зв'язку. Консалтингові компанії. Мікрофінансові організації. Офшорні зони. Структура і динаміка ринку банківських послуг.

Тема 7. Ризики у банківській діяльності

Поняття та класифікація ризиків. Управління ризиком. Види ризиків. Фінансові банківські ризики. Не фінансові банківські ризики. Інші банківські ризики. Управління ризиками та загальні принципи і способи аналізу ризиків. Основні етапи управління ризиками. Ідентифікація ризику. Аналіз та вимірювання рівня ризику. Вибір методів впливу на ризик. Контроль та моніторинг ризиків. Основні завдання при контролі ризиків. Способи оптимізації ризиків. Зовнішні методи впливу на ризик. Внутрішні методи впливу на ризик. Організаційне забезпечення процесу управління ризиками. Підрозділи банку, що беруть участь в управлінні ризиками. Принципи управління ризиками.

Тема 8. Банківська система в умовах глобалізації

Поняття, історія та характерні риси глобалізації. Особливості функціонування банківського сектора країн світу в умовах глобалізації. Банківські установи під час світових фінансових криз. Офшорні країни та території. Боротьба України з офшорами. Негативні наслідки глобалізації для банківського сектора України та інших країн світу. Особливості та тенденції розвитку української банківської системи в умовах глобалізації.

Тема 9. Стабільність банківської системи

Стабільність банківської системи та системний ризик. Моніторинг фінансової стабільності банківської системи. Аналіз фінансової стійкості банків. Характеристика індикаторів фінансової стабільності банківського сектору. Достатність капіталу. Якість активів. Доходи та рентабельність банку. Ліквідність. Чутливість до ринкового ризику. Банкрутство банку: причини і наслідки. Види банкрутства. Ознаки банкрутства. Банківська паніка та банківські кризи. Ознаки банківської кризи. Наслідки банківської паніки. Стабілізація банківської системи. Антикризове управління банківською системою: види, форми, етапи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 524 с.
2. *за ред. І.М. Мазур. Банківська система /навч.посіб./ (Л.І. Катан, Н.І.Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); – Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с.*
3. *Череп А.В., Андросова О.Ф. Банківські операції: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2008. – 410с.*
4. *за заг. ред. Н. С. Ситник Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.]; - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с.*
5. С. Кузнєцова, Т. Болгар, З. Пестовська Банківська система : навчальний посібник/. – Центр навчальної літератури, 2017. – 400 с.
6. С. К. Реверчук Банківська система : підручник / Реверчук С. К., Владичин У. В., Лобозинська С. М. та ін.; – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 498 с.

7. Лобозинська С.М. Державне регулювання банківської системи України: монографія / Софія Миколаївна Лобозинська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 416 с.
8. Версаль Н.І., Дорошенко Т.В. Теорія кредиту / Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020.
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. за № 2121-III - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
10. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. за № 679-XIV - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

Додаткові ресурси (інтернет джерела)

<http://rada.gov.ua/>

<https://bank.gov.ua/>

<https://mof.gov.ua>

<http://www.president.gov.ua/>

<http://www.kmu.gov.ua>

<http://www.ligazakon.ua/>

<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>

http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm

<http://www.eurocontrol.int/>

<https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>

4.3. Страхування

Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування

Історія розвитку страхування в світі та в Україні. Економічна сутність страхування. Категорія страхового захисту. Комерційне і соціальне страхування. Поняття страхового фонду. Організаційні форми страхового фонду: централізований страховий фонд; фонди самострахування; фонди страховиків. Соціально-економічна природа страхового фонду і принципи його формування. Категорія страхування: зв'язок страхування з розвитком ринкових відносин.

Місце страхування у фінансовій системі суспільства. Страхування як система перерозподільчих відносин по відшкодуванню збитків. Функції страхування.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих ризиків, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та ін. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страховика. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестрахування.

Тема 3. Страхові ризики. Ризик-менеджмент

Поняття ризику в страхуванні. Ризик як ймовірносний розподіл результатів діяльності; ризик як ймовірність відхилення фактичних результатів від запланованих; ризик як розподіл ймовірності збитків. Вимір ризиків: середнє очікуване значення, дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації. Класифікація ризиків. Чисті і спекулятивні ризики; фундаментальні і часткові ризики. Класи ризиків. Ознаки розмежування ризиків, що страхуються. Технічна одиниця страхування. Ризик-менеджмент. Ідентифікація ризику. Вимір ризику. Контроль ризику. Передача ризику (трансфер) від страхувальника до страховика. Критерії страхувальності ризиків: випадковість розподілу збитку; оцінка розподілу збитку; однозначність розподілу; незалежність ризиків, що страхуються, можливість оцінки максимального розміру збитку. Страховий портфель страховика, його характеристики, вплив на ситуацію прийняття рішень.

Тема 4. Страховий тариф, вартість страхування

Сутність і завдання актуарних розрахунків. Показники страхової статистики. Структура страхового тарифу: нетто-премія, навантаження.

Особливості калькуляції нетто-премії на основі показників страхової статистики. Страхова (ризикова) надбавка, принципи її розрахунку на основі показників стандартного відхилення і коефіцієнта варіації. Розрахунок нетто-ставки страхового тарифу на основі динамічного ряду показників збитковості страхової суми. Калькуляція навантаження. Класифікація витрат страхової компанії. Прибуток у структурі страхового тарифу. Чинники, що впливають на прибуток страхової компанії, і можливість їх обліку в калькуляції премії.

Тема 5. Організація страхової діяльності

Цивільний кодекс України і Закон України “Про страхування” - про організаційно-правові форми страховиків. Характеристика основних типів страхових організацій: товариство з обмеженою відповідальністю, закрите акціонерне товариство, відкрите акціонерне товариство. Товариство взаємного страхування. Спілки на взаємності (мутуальні товариства) на західному страховому ринку. Умови роботи іноземних страховиків на українському страховому ринку. Страхові агенти і страхові брокери.

Тема 6. Державне регулювання та нагляд у сфері страхування

Державний нагляд за страховою діяльністю, його необхідність і функції. Права органів нагляду у відношенні страхових компаній. Форми припинення монополістичної діяльності і несумлінної конкуренції на страховому ринку. Державне регулювання страхової діяльності за кордоном.

Тема 7. Особисте страхування

Особисте страхування, його сутність, призначення і види. Страхування життя, страхування від нещасливих випадків, медичне страхування. Страхування життя, його економічне і соціальне значення. Сполучення функцій страхування ризиків і функції накопичення капіталу. Принципи визначення страхової суми і страхового тарифу. Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя. Об'єкти страхової відповідальності. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми. Страхування за участю в прибутку страхової компанії. Особливості страхування життя в європейських країнах. Форми реалізації

накопительних функцій страхування життя. Аннуїтети. Юніт-трасти і страхові бонди. Рентне страхування. Ритуальне страхування. Пенсійне страхування. Недержавні пенсійні фонди.

Тема 8. Майнове страхування

Принцип відшкодування збитку, оцінка страхової суми. Повне і пропорційне страхування. Поняття подвійного страхування і його наслідки. Власна участь страхувальника в збитку. Форма відшкодування збитку. Правила страхування домашнього майна. Вогневе страхування. Страхове покриття і виняток із страхового захисту. Комплексні поліси страхування особистого майна. Страхування від крадіжок. Особливості страхування майна юридичних осіб. Об'єм страхової відповідальності. Винятки зі страхового захисту. Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакетні поліси майнового страхування. Страхування фінансових ризиків. Страхування від перерв у виробництві. Оцінка майна, що страхується і визначення страхової суми. Можливості врахування чиннику інфляції в договорах страхування майна. Правила врегулювання збитку і виплати страхового відшкодування в майновому страхуванні. Страхування технічних ризиків.

Тема 9. Страхування відповідальності

Поняття цивільної відповідальності. Соціально-економічна сутність страхування загальногромадянської відповідальності. Страхування відповідальності юридичних і фізичних осіб. Страхування відповідальності в сфері приватного життя. Комплексні страхові поліси глави сім'ї. Основні види страхування цивільної відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності. Страхування договірної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності роботодавця. Професійна відповідальність і необхідність її страхування. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції. Екологічне страхування, страхування відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки. Страхування автогромадянської відповідальності.

Тема 10. Перестраховання

Сутність перестраховання, його роль у забезпеченні гарантій страхового захисту. Співстрахування. Основні терміни перестраховання. Основні методи перестраховання: факультативне й облігаторне. Види перестраховання. Пропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: ексцедентний, квотний, квотно-ексцедентний. Непропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: договір ексцедента збитків; договір ексцедента збитковості. Перестраховальні пули. Ціна перестраховання. Перестраховальна комісія. Тантьєма. Депо премій. Фінансове перестраховання. Організація перестраховання в Україні і в світі..

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
2. Страхування: опорний конспект лекцій / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, А.С. Шолойко та ін. Київ: Компринт, 2024. 148 с.
3. Страхування: підручник / [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]; за ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання, 2008. 1019 с.
4. Страхування: лабораторний практикум / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, Г.Ю. Тлуста, А.С. Шолойко, О.М. Лобова. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: ЦП «Компринт», 2018. 200 с.
5. Ліга страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com/>
6. Міждисциплінарний словник зі страхування та ризик-менеджменту / [Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк та ін.]; за наук. ред. проф. Р.В. Пікус. К.: Логос, 2015. 509 с.
7. Моташко Т.П. Сайти порівняння у дистрибуції страхових продуктів. Інфраструктура ринку. 2023. № 71. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/44.pdf
8. Національний банк України. Показники діяльності страхових компаній і страхових/перестрахових брокерів. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

9. Приказюк Н. В., Гуменюк Л. С. Дорожня карта впровадження кіберстрахування в Україні. Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. 2021. Вип. 2 (43). С. 217-226. DOI <https://doi.org/10.17721/tpre.2021.43.21>
10. Приказюк Н.В. Страхова система України: теорія, методологія, практика: монографія. Логос, 2017. 611 с.
11. Приказюк Н.В., Моташко Т.П. Автострахування: сучасні тренди. Формування ринкової економіки в Україні. 2020. №43. С. 139-148. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/economics/article/view/3025>
12. Приказюк Н.В., Моташко Т.П. Індикатори розвитку страхового ринку України // Фінансові послуги. 2018. №5. С. 2-8.
13. Приказюк Н.В., Моташко Т.П. Цифровізація страхування: можливості та загрози Ефективна економіка. 2022. № 12. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/875/884>
14. Приказюк Н.В., Моташко Т.П., Кондратенко Ю.С. Розвиток Інтернет страхування в нових умовах. Науковий погляд: практика та управління. 2021. № 2 (72). С. 102-108
15. МТСБУ. URL: <https://mtsbu.ua/>
16. Форіншурер. URL: <https://forinsurer.com/>
17. Шолойко А.С. Інфраструктура страхового ринку України: монографія. Київ: Логос, 2019. 408 с.
18. N. Prykaziuk, T. Motashko. Activities of insurance companies in Ukraine in the context of modern challenges // The scientific paradigm in the context of technological development and social change: Scientific monograph. Part 1. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. 532 p. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/315/8855/18484-1>
19. Prikazyuk N., Motashko T. Security of the Insurance Market of Ukraine and the Determining Factors. // Procedia Economics and Finance. - Volume 27, 2015. Pages 288. 310. Source: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115010011>

20. Reinsurance Intermediary [Electronic resource] // Reinsurance Glossary: [website]. – Available at: <http://www.reinsuranceglossary.com/manual/r.htm>
21. https://www.fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Strakhuvannya.-2022-Melnyk-T.A.pdf
22. https://www.fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/O_Sosnovska_NP_Strahovanie_2021_FITU.pdf
23. https://www.fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Zhuravka_strakhuvannia.pdf

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ ІСПИТ

Державні та місцеві фінанси

1. Поняття та види фінансів. Публічні та державні фінанси.
2. Поняття та ознаки місцевих фінансів
3. Структура фінансової системи України
4. Поняття та мета державної фінансової політики. Типи фінансової політики.
5. Поняття і структура фінансового механізму держави
6. Історія та становлення фінансової політики України. Сучасна фінансова політика України.
7. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів
8. Повноваження Міністерства фінансів України в сфері фінансового управління
9. Повноваження Державне казначейство України в сфері фінансового управління
10. Повноваження Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку в сфері фінансового управління
11. Повноваження Державний комітет фінансового моніторингу України в сфері фінансового управління
12. Сутність та характеристика податків. Класифікація податків в Україні
13. Види прямих податків України
14. Види непрямих податків в Україні
15. Податкова система та податкові реформи в Україні
16. Податкові системи зарубіжних країн
17. Поняття бюджету. Бюджет як економічна категорія
18. Формування бюджету України. Бюджетний період
19. Бюджет як фінансовий план
20. Фінансові протиріччя у суспільстві пов'язані з формуванням бюджету і способи їх вирішення.
21. Складники доходів бюджету

22. Розподіл видатків державного бюджету України
23. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи України
24. Види бюджетів
25. Принципи побудови бюджетної системи України
26. Характеристика моделей бюджетів за рівнем централізації ВВП в бюджеті
27. Становлення місцевих податків та зборів в Україні та світі
28. Методи розмежування доходних джерел центрального та місцевих бюджетів
29. Сучасне місцеве оподаткування в різних країнах світу
30. Органи управління місцевими фінансами. Фінансова автономія місцевих органів влади.
31. Формування позабюджетних, валютних і інших цільових фондів місцевих органів влади
32. Місцеві податки та збори в Україні
33. Інститут комунальної власності в системі місцевих фінансів
34. Формування інституту місцевого самоврядування
35. Поняття та структура фондів цільового призначення
36. Загальнодержавні цільові фонди України
37. Недержавні фінансові фонди
38. Особливості фінансових відносин в сфері страхування
39. Поняття та види державного боргу. Управління державним боргом. Класифікація державного боргу держави. Державний борг України

Банківська справа

1. Походження та сутність банків. Еволюція банківської справи в Україні та світі
2. Види банків та особливості їх функціонування в Україні. Банківські об'єднання.
3. Формування та структура банківської системи України
4. Моделі банківських систем

5. Історія створення центральних банків та їх функції на сучасному етапі
6. Операції центральних банків
7. Особливості створення та реєстрації банку в Україні
8. Активні та пасивні операції банку
9. Банківські ресурси та порядок їх формування. Власний капітал банків.
10. Проблема капіталізації банківської системи України
11. Депозити як головне джерело формування банківських ресурсів
12. Гарантування вкладів фізичних осіб
13. Розвиток корпоративного управління в банківському секторі України
14. Розвиток ринку банківських послуг в Україні
15. Конкуренція та стратегії банків на ринку банківських послуг в Україні
16. Антимонопольне регулювання в банківській системі України
17. Класифікація ризиків банківської діяльності
18. Управління кредитним ризиком у банках України
19. Кредитні деривативи і сек'юритизація банківських активів
20. Управління валютним ризиком у банках України
21. Управління ринковим ризиком у банках України
22. Управління ризиком ліквідності банку
23. Класифікація та оцінка операційних ризиків банку
24. Управління процентним ризиком банків
25. Хеджування банківських ризиків
26. Управління власним капіталом у банках України
27. Еволюція базельських вимог в контексті управління ризиками банків
28. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток банківської системи України
29. Функції та повноваження Національного банку України.
30. Проблеми та перспективи розвитку іноземних банків в Україні
31. Банкрутство банку
32. Стабільність банківської системи та методи її забезпечення
33. Банківська паніка.

34. Система банківського регулювання в Україні
35. Міжнародні стандарти банківської діяльності
36. Формування та діяльність центральних банків країн світу.
37. Національний банк України як регулятор банківської системи
38. Іноземні банки в Україні
39. Система гарантування вкладів в Україні
40. Міжнародні банки.

Страховання

1. Необхідність та форми страхового захисту
2. Класифікація ризиків
3. Витоки страхування
4. Поняття, зміст та основні вимоги до страхових договорів
5. Сутність та функції страхування
6. Системи страхового забезпечення в майновому страхуванні
7. Функції створення та використання страхових резервів
8. Поняття та види ризиків
9. Функція заощадження коштів
10. Превентивна функція страхування
11. Страховий платіж - основа формування страхового фонду
12. Принципи страхування
13. Співстрахування та перестраховування
14. Витрати на ведення страхової справи як складова тарифної ставки
15. Диверсифікація в страхуванні
16. Методика розрахунку тарифної ставки
17. Роль страхування в період переходу до ринкової економіки
18. Брутто - і нетто - тарифні ставки: загальна характеристика
19. Складові сукупного фонду страхового захисту
20. Тарифна ставка та її складові
21. Поняття класифікації страхування і її значення

22. Обов'язкове та добровільне страхування - два сегменти ринку страхових послуг
23. Порядок вирішення спорів та припинення дії договору страхування
24. Ринок особистого страхування
25. Процедура підготовки та укладання договору страхування
26. Ринок майнового страхування
27. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання
28. Ринок страхування відповідальності
29. Основні фактори підвищення ефективності реалізації страхових послуг
30. Страхове забезпечення за послугами особистого страхування
31. Зміст страхового продукту
32. Класифікація ризиків як об'єктів для страхових послуг
33. Об'єднання страхових та їх функції
34. Ризик - менеджмент та страхування
35. Види страхових компаній та порядок їх створення
36. Страховий ринок України: стан та проблеми розвитку
37. Критерії страхувальності ризиків
38. Характеристика категорій, які вимірюють ступінь ризику
39. Страховий ринок: сутність та структура
40. Інфраструктура ринку страхових послуг

6. ЗРАЗКИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ТЕСТІВ

Державні та місцеві фінанси

1. **Фінансові ресурси, що спрямовані на задоволення потреб всього суспільства або окремої його частини це:**

- А) приватні фінанси
- Б) міжнародні фінанси
- В) державні фінанси
- Г) публічні фінанси

2. **До категорії публічних фінансів держави належать:**

- А) державні та місцеві фінанси
- Б) державні та міжнародні фінанси
- В) приватні та державні фінанси
- Г) приватні та міжнародні фінанси

3. **До вищих органів управління фінансами України не належить:**

- А) Міністерство фінансів України
- Б) Національний банк України
- В) Міжнародний валютний фонд
- Г) Кабінет міністрів України

4. **Під державним бюджетом, з економічної точки зору, розуміють:**

- А) головний фінансовий план країни;
- Б) систему показників, що характеризують величину мобілізованих і використаних фінансових ресурсів за відповідний період;
- В) централізований фонд фінансових ресурсів держави, який використовується для виконання покладених на неї функцій;
- Г) систему грошових відносин між державою, з одного боку, і фізичними та юридичними особами, з іншого, з приводу створення та використання фондів централізованих грошових коштів.

5. До основних джерел формування доходів Державного бюджету України належать:

- А) доходи державних цільових фондів
- Б) податкові надходження
- В) неподаткові та інші надходження
- Г) усі відповіді вірні

6. Сукупність форм і методів за допомогою яких забезпечується здійснення розподілу, перерозподілу, контролю фінансів, створення, мобілізація і використання децентралізованих і централізованих грошових доходів, фондів і резервів це:

- А) фінансовий механізм
- Б) фінансова політика
- В) фінансові важелі
- Г) інформаційне забезпечення

7. Встановлення єдиних правил бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів є компетенцією:

- А) Міністерства фінансів України;
- Б) Державної казначейської служби України;
- В) Державного комітету фінансового моніторингу України;
- Г) Національного Банку України

8. Суб'єктом оподаткування в Україні є:

- А) юридична або фізична особа
- Б) держава
- В) міжнародна організація
- Г) фізична особа та держава

9. Об'єктом оподаткування в Україні є:

- А) дохід
- Б) майно та його передача
- В) споживання та експорт/імпорт
- Г) всі відповіді вірні

10. За об'єктом оподаткування податки поділяються на:

- А) прямі та непрямі
- Б) державні та місцеві
- В) загальні та спеціальні
- Г) розкладні та квотарні

11. Грошові фонди держави що утворюються у складі бюджету держави та використовуються на фінансування певних державних чи місцевих витрат під контролем фіскальних органів держави це:

- А) цільові фонди
- Б) золотовалютний резерв
- В) кошти вкладені в цінні папери
- Г) міжнародні фонди

12. До непрямих податків не належить:

- А) податок на додану вартість
- Б) акциз
- В) податок на прибуток
- Г) фіскальні монопольні податки

13. Платниками прибуткового податку в Україні є:

- А) громадяни України
- Б) іноземні громадяни
- В) особи без громадянства, які постійно проживають на території України
- Г) всі відповіді вірні

14. Мінімальна ставка єдиного соціального внеску (ЄСВ) для бізнесу що працює без пільг у 2024р. становила:

- А) 20% від мінімального окладу
- Б) 22% від мінімального окладу
- В) 8,4% від мінімального окладу
- Г) 5,5% від мінімального окладу

15. Джерелами покриття бюджетного дефіциту в країні не є:

- А) зовнішні державні позики
- Б) грошова емісія
- В) внутрішні державні позики
- Г) дотації місцевим бюджетам

16. Контроль за діяльністю цільових позабюджетних фондів в Україні здійснює:

- А) Кабінет міністрів України
- Б) Верховна Рада України
- В) Міжнародний валютний фонд
- Г) Податкові інспекції

17. Екологічний податок сплачується в Україні до:

- А) державного та місцевого бюджету
- Б) місцевого бюджету
- В) державного бюджету
- Г) бюджетів інших держав

18. До державних децентралізованих фінансів належить:

- А) бюджет
- Б) фонди цільового призначення
- В) фінанси суб'єктів господарювання у державному секторі
- Г) державний кредит

19. Сумма усіх випущених і непогашених боргових зобов'язань держави перед внутрішніми і зовнішніми кредиторами та відсотки за ними це:

- А) Державний борг
- Б) Державні запозичення
- В) Державні гарантії
- Г) Державний бюджет

20. До основних схем реструктуризації державного боргу не належить:

- А) Пролонгація
- Б) Конверсія

- В) Сек"юторизація
- Г) Апробація

Банківська справа

1. Банківська система України представлена:

- А) трьома рівнями
- Б) двома рівнями
- В) одним рівнем
- Г) центральним банком та небанківськими організаціями

2. До активних операцій центрального банку не належить:

- А) операції з цінними паперами
- Б) операції з золотом на міжнародному ринку
- В) операції з іноземною валютою
- Г) операції з власними облігаціями

3. Відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність», Національний банк України (НБУ) підзвітний:

- А) Кабінету міністрів України
- Б) Верховній Раді України
- В) Міністру економіки України
- Г) Нікому не звітує і є абсолютно автономно діючим органом

4. До функцій НБУ не належить:

- А) Реєстрація комерційних банків
- Б) Валютне регулювання та контроль
- В) Касове обслуговування державного бюджету
- Г) Фінансування дефіциту державного бюджету

5. Вищим органом управління комерційним банком є:

- А) Загальні збори акціонерів
- Б) Спостережна рада
- В) Голова правління банку
- Г) Ревізійна комісія

6. Центральні банки з точки зору власності на капітал бувають:

- А) Державні
- Б) Приватні
- В) Державні, акціонерні та змішані
- Г) Державні і приватні

7. Банківська ліцензія це:

- А) Дозвіл банку на здійснення банківських операцій;
- Б) Документ, що посвідчує право власності на майно банку
- В) Форма участі інвесторів у банку
- Г) Вид банківського кредиту

8. Зміна Статуту та статутного капіталу Банку входить до повноважень:

- А) Спостережної ради
- Б) Правління Банку
- В) Загальних зборів акціонерів
- Г) Ради Банку

9. Рішення про державну реєстрацію комерційного Банку приймається:

- А) Національним Банком України у тримісячний строк
- Б) Кабінетом міністрів України у місячний строк
- В) Міністерством фінансів України у тримісячний строк
- Г) Верховною радою України у піврічний термін

10. До складових елементів інфраструктури ринку банківських послуг не відносяться:

- А) Комерційні банки
- Б) Небанківські фінансово-кредитні інститути
- В) Консалтингові компанії
- Г) Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

11. До активних банківських операцій не належить:

- А) Інвестиційні операції і вкладення банківських ресурсів у цінні папери
- Б) Операції з купівлі-продажу цінних паперів

- В) Операції з придбання основних засобів
- Г) Операції з формування власних ресурсів

12. Пасивні операції це:

- А) операції з розміщення мобілізованих комерційними банками ресурсів у депозити
- Б) операції з розміщення мобілізованих комерційними банками ресурсів у кредити
- В) операції з мобілізації ресурсів комерційного банку
- Г) операції з розміщення мобілізованих комерційними банками ресурсів у товарно-матеріальні цінності

13. Кошти клієнтів на поточних банківських рахунках це:

- А) Депозит до запитання
- Б) Строковий депозит
- В) Депозит на пред'явника
- Г) Іменний депозит

14. Овернайт це:

- А) Миттєвий кредит НБУ строком на 1 день
- Б) Цілодобова робота банку
- В) Виграш на банківському ринку за ніч
- Г) Міжбанківський кредит строком на 1 місяць

15. Документ, що не вимагається для створення та реєстрації комерційного банку:

- А) заява про реєстрацію банку
- Б) статут банку
- В) бізнес план банку на найближчі 3 роки
- Г) декларація про доходи засновників банку за останній рік

16. До складу ліквідних резервів центральних банків не належить:

- А) Золото
- Б) Вільноконвертована валюта
- В) Будівлі посольств та консульств країни за кордоном

Г) Спеціальні права запозичення

17. Відповідно до ст. 99 Конституції України основною функцією Національного банку України (НБУ) є:

А) забезпечення стабільності грошової одиниці

Б) регулювання рівня цін

В) регулювання інфляції

Г) нагляд за комерційними банками країни

18. Комплаєнс-ризик відносять до:

А) Нефінансових ризиків

Б) Фінансових ризиків

В) Політичних ризиків

Г) Валютних ризиків

19. Диверсифікація ризику це:

А) Розподіл фінансових потоків

Б) Покриття ризиків ліквідним забезпеченням

В) Мінімізація коливань вартості портфеля активів і пасивів

Г) Обмеження зовнішніх фінансових потоків

20. Міжурядова організація, яка займається розробкою та впровадженням світових стандартів у сфері протидії відмиванню злочинних доходів та фінансуванню тероризму це:

А) Міжнародний банк реконструкції та розвитку

Б) Міжнародний валютний фонд

В) Інтерпол

Г) ФАТФ

Страхування

1. До функцій страхування відносять:

1) ризиковану;

2) аналітичну;

- 3) інвестування коштів;
- 4) управлінську.

2. Договори загального страхування призначені для:

- 1) отримання інвестиційного доходу;
- 2) компенсації збитків внаслідок страхових подій;
- 3) вірні відповіді а) та б)

3. До страхування життя не відносять:

- 1) страхування пенсій;
- 2) страхування дітей;
- 3) весільне страхування;
- 4) страхування пасажирів.

4. Система першого ризику передбачає:

- 1) повне відшкодування збитків, але в межах страхової суми;
- 2) повне відшкодування збитків незважаючи на межі страхової суми;
- 3) відшкодовується різниця між заздалегідь обумовленою границею і фактичним рівнем доходів;
- 4) відшкодовується лише певна (визначена) сума.

5. В яких з наведених нижче варіантах відповідей найповніше розкривається зміст категорії страхового захисту?

- 1) здійснення запобіжних заходів щодо зменшення страхового ризику;
- 2) фінансова допомога юридичним і фізичним особам при настанні страхової події;
- 3) грошова компенсація, яку може отримати юридична або фізична особа при настанні страхової події;

4) нагромадження та розподіл грошових ресурсів для здійснення заходів щодо зменшення негативного впливу ризиків і відшкодування збитків.

6. Які риси безпосередньо характеризують „великі” ризики?

- 1) ймовірність настання;
- 2) територія, що охоплена ризиком;
- 3) охоплена ризиком галузь господарської діяльності;
- 4) вид стихійного явища.

7. Найбільш доцільно для страхової компанії приймати на страхування ризики, варіація по яких складає:

- 1) 15-20%;
- 2) 5-10%;
- 3) 25-50%;
- 4) 30-40%.

8. Коли в страхуванні проводиться мінімізація ризику?

- 1) на кожному етапі процесу страхування;
- 2) під час визначення розміру покриття;
- 3) під час укладання страхової угоди;
- 4) при суброгації.

9. Яка ймовірність розраховується як відношення кількості ситуацій, за яких випадкова подія настала, до загальної кількості ситуацій?

- 1) апріорна;
- 2) апостеріорна;
- 3) естиматична;
- 4) експертна.

10. Страховий ризик як об'єктивно-економічна категорія має своїм наслідком:

- 1) збиток;
- 2) втрату прибутку;
- 3) збиток, прибуток, втрату очікуваної економічної корисності;
- 4) прямі втрати, втрату очікуваної економічної корисності.

11. За носіями ризику поділяють на...

- 1) особисті і набуті;
- 2) майнові, природні і особисті;
- 3) майнові і особисті;
- 4) вірна відповідь відсутня.

12. Катастрофічні ризики – це ризики, що...

- 1) означають можливість появи події, котра завдє великих збитків, які значно перевищують середній рівень збитків від однакових за походженням ризиків;
- 2) генеруються в найбільш ризикогенних галузях господарської діяльності;
- 3) означають загрозу появи численних негативних наслідків однієї події;
- 4) вірна відповідь відсутня.

13. Які заходи є етапами ризик-менеджменту в страхуванні?

- 1) самофінансування;
- 2) уникнення;
- 3) страхування;
- 4) контроль.

14. Ризики, що характеризуються найвищою частотою настання та незначним розміром збитку, називаються...

- 1) середні ризики;
- 2) звичайні ризики;
- 3) поточні ризики;
- 4) малі ризики.

15. Критеріями страхувальності ризиків є критерії:

- 1) однозначності;
- 2) випадковості;
- 3) розміру;
- 4) усі відповіді вірні.

16. Принцип перестраховування передбачає:

- a) страхування об'єкта за одним спільним договором кількома страховиками;
- b) страхування одним страховиком на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика;
- c) територіальне та галузеве розосередження взятих на страхування ризиків.

17. За галузями страхування поділяється на:

- a) обов'язкове і добровільне;
- b) майнове, особисте, відповідальності ;
- c) страхування життя та страхування фінансових ризиків;

18. Особисте страхування охоплює види страхування, які забезпечують страховий захист:

- a) життя та здоров'я громадян;
- b) відповідальності роботодавця перед персоналом;
- c) домашнього майна громадян.

19. Страхування життя не охоплює такий вид страхування як:

- a) змішане страхування життя;
- b) страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини;
- c) довічне страхування.

20. До страхового випадку за змішаного страхування життя не відносять:

- a) вступ до шлюбу;
- b) дожиття до закінчення строку страхування;
- c) смерть протягом дії договору страхування.